

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1913

Vragen van het lid **Belhaj** (D66) aan de Staatssecretaris van Defensie over *het bericht «De JSF: een ongeluk in slow motion»* (ingezonden 22 februari 2019).

Mededeling van Staatssecretaris **Visser** (Defensie) (ontvangen 18 maart 2019).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «De JSF: een ongeluk in slow motion»?¹

Vraag 2

In hoeverre gaat u in de jaarrapportage project Verwerving F-35 in op de in totaal 102 «kritische» beperkingen, genoemd door de Amerikaanse toezichthouder op wapensystemen (Director Operational Test & Evaluation)?²

Vraag 3

Kunt u aangeven in hoeverre de genoemde 102 «kritische» beperkingen op de Nederlandse JSF van toepassing zijn?

Vraag 4

Wat zijn de operationele gevolgen van de 102 «kritische» beperkingen voor de Nederlandse JSF's?

Vraag 5

Klopt het dat vijftien beperkingen van dien aard zijn dat ze de veiligheid van personeel in gevaar kunnen brengen? Welke acties hebt u ondernomen om hetgeen geconstateerd is door de Amerikaanse toezichthouder te adresseren?

Vraag 6

Hoe duidt u het oordeel «onacceptabel» van de toezichthouder over een afwijking naar rechts van het boordwapen van het type JSF dat Nederland verwerft?

¹ <https://www.ftm.nl/artikelen/jsf-ongeluk-in-slow-motion?>

² <https://www.documentcloud.org/documents/5728835-20190131-DOT-E-2018-F35-Jsf.html>

Vraag 7

Hoe duidt u de structurele problemen met ALIS? Klopt het dat handelingen die geautomatiseerd hadden moeten verlopen nu door het personeel handmatig verricht dient te worden? Wat zijn de operationele gevolgen? Klopt het dat het opstijgen hierdoor vertraagt?

Vraag 8

Kunt u de volgende uitspraak van de Amerikaanse rekenkamer duiden: «niet alle in de testen gevonden gebreken kunnen verholpen worden binnen het budget en de planning van het ontwikkelingscontract»? Welke concrete toezeggingen over het oplossen van de geconstateerde gebreken heeft u van het Pentagon?

Vraag 9

Kunt u schematisch uiteenzetten en inzicht verschaffen in de eventuele verschillen tussen de contractuele eisen en daadwerkelijke prestaties van de JSF? Welke mogelijkheden heeft u bij discrepantie of bij het niet nakomen, dan wel voldoen aan, de contractuele eisen?

Vraag 10

Hoe realistisch zijn de maatregelen voor het garanderen dat de betrouwbaarheid en onderhoudbaarheid van de JSF voldoen aan de programma-eisen? Klopt het dat de Amerikaanse rekenkamer dit niet realistisch acht? Neemt u de conclusies van de Amerikaanse rekenkamer mee de te verschijnen jaarrapportage?

Vraag 11

Kunt u aangeven wat de gevolgen zijn van de 102 kritische beperkingen voor de instandhoudingskosten van de JSF?

Vraag 12

Heeft u zicht op de financiële consequenties van de transitie van oude naar nieuwe moderniseringsplannen (Continuous Capability Development and Delivery)? Klopt het dat tijdens een hoorzitting bij het Huis van Afgevaardigden een bedrag van 16 miljard werd genoemd voor de periode 2018 tot 2024? Klopt het dat de kosten voor partnerlanden samen 3,5 miljard is en daarnaast per toestel betaald moet worden voor de aanschaf van die modernisering?

Mededeling

De beantwoording van de schriftelijke vragen van het lid Popken (PVV) (ingezonden op 7 februari 2019, Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1915) en de schriftelijke vragen van de leden Van Ojik en Diks (GroenLinks) (ingezonden op 12 februari 2019, Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 1914) over het bericht «Nederland koopt JSF met gebreken, Defensie houdt kritiek achter», alsmede de schriftelijke vragen van het lid Belhaj (D66) (ingezonden op 22 februari 2019, kenmerk 2019Z03667) over het bericht «De JSF: een ongeluk in slow motion» lukt helaas niet binnen de gebruikelijke termijn. Er is meer tijd nodig voor navraag bij de Amerikaanse overheid. Ik zal u de antwoorden op deze vragen zo spoedig mogelijk doen toekomen.